

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Επανασχεδίαση της Ευρωπαϊκής Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας και Αποσύνδεση των Τιμών Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου

Ειδική Έκθεση του ΙΕΝΕ

Αθήνα, Μάρτιος 2023

**ΕΠΑΝΑΣΧΕΔΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΣΥΝΔΕΣΗ ΤΩΝ
ΤΙΜΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ**

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΙΕΝΕ (No 11)

Αθήνα, Μάρτιος 2023

Εκπονήθηκε από το Τμήμα Ανάλυσης και Μελετών του ΙΕΝΕ

Ινστιτούτο Ενέργειας ΝΑ Ευρώπης (ΙΕΝΕ)

Αλεξάνδρου Σούτσου 3, 106 71 Αθήνα, Ελλάδα

Τηλ.: +0030 210 3628457, 3640278 fax: +0030 210 3646144

web: www.iene.gr, e-mail: secretariat@iene.gr

Copyright ©2023, Ινστιτούτο Ενέργειας ΝΑ Ευρώπης (ΙΕΝΕ)

Απαγορεύεται η ολική ή μερική αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή αυτής της έκδοσης σε οποιαδήποτε μορφή και με οποιοδήποτε μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό, ηχογραφικό ή άλλο), χωρίς έγγραφη άδεια του ΙΕΝΕ.

Επιτρέπεται η χρήση επιμέρους υλικού της έκδοσης με αναφορά της πηγής.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	4
1. Ανάγκη Επανασχεδιασμού του Ευρωπαϊκού Μοντέλου της Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας	5
2. Υιοθέτηση των Αναθεωρημένων Αρχών Σχεδιασμού της Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας	9
3. Το Ελληνικό Μοντέλο Αγοράς Ηλεκτρισμού	13
4. Κριτική του «Βελτιωμένου» Μοντέλου Ηλεκτρισμού της Ελλάδας	15
5. Οι Θέσεις της Εγχώριας Αγοράς Ηλεκτρισμού	19
Σύνοψη	24
Πηγές	25

Εισαγωγή

Η δραματική αύξηση των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας σε ολόκληρη την ΕΕ τους τελευταίους 18 μήνες ανέδειξε τις αδυναμίες του υπάρχοντος συστήματος, το οποίο επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από τις τιμές ενός στρατηγικού καυσίμου, του φυσικού αερίου, οι οποίες, μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, κινήθηκαν σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα.

Το υφιστάμενο μοντέλο λειτουργίας της ευρωπαϊκής και εγχώριας χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, γνωστό ως «Μοντέλο Στόχος» (Target Model), έχει ως απώτερο σκοπό την δημιουργία μιας ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, χωρίς περιορισμούς στις συναλλαγές, με ενίσχυση του ανταγωνισμού και διαμόρφωση καλύτερων τιμών για τους καταναλωτές.

Επιπλέον, οι πολιτικές που ακολουθήθηκαν συνέβαλλαν στην μεγάλη διείσδυση του φυσικού αερίου στον ηλεκτρισμό, «παροπλίζοντας» τις μονάδες άνθρακα και ιδιαίτερα του λιγνίτη. Ας σημειωθεί ότι πριν από τρεις σχεδόν δεκαετίες όταν σχεδιάστηκε η αγορά ηλεκτρικής ενέργειας η διείσδυση των ΑΠΕ και του φυσικού αερίου ήταν ασήμαντη. Επομένως, χρειάζεται η προσαρμογή στις νέες συνθήκες, όπου πλέον υφίσταται μια σημαντική και αυξανόμενη διείσδυση των ΑΠΕ στο ηλεκτροπαραγωγικό μίγμα των χωρών.

Επίσης, η ενεργειακή κρίση ανέδειξε την ανάγκη αποσύνδεσης των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας από τις αυξανόμενες τιμές του φυσικού αερίου και την υιοθέτηση ενός νέου μοντέλου αγοράς που διακρίνει τους ενεργειακούς πόρους που χρησιμοποιούνται όταν είναι διαθέσιμοι και όχι κατ' απαίτηση, αλλά και τους κατ' απαίτηση ενεργειακούς πόρους, με βάση την αντίστοιχη συνεισφορά τους στο μίγμα ηλεκτρικής ενέργειας. Αυτό θα μπορούσε να εξασφαλίσει, σύμφωνα με εκτιμήσεις, περίπου το 50% των χαμηλότερων τιμών ηλεκτρικής ενέργειας, δεδομένου ότι οι κατ' απαίτηση ενεργειακοί πόροι (όπως το φυσικό αέριο, η πυρηνική ενέργεια και ο άνθρακας) έχουν μερίδιο 60% στο μίγμα ηλεκτρικής ενέργειας, μερίδιο που θα συνεχίσει να μειώνεται καθώς επιταχύνεται η ενεργειακή μετάβαση.

Ήδη από τον περασμένο Σεπτέμβριο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναφερθεί στην ανάγκη αναμόρφωσης και εις βάθος μεταρρύθμισης της ευρωπαϊκής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, που αναμένεται να επηρεάσει τον τρόπο λειτουργίας του Target Model. Η παρούσα Ειδική Έκθεση έχει ως απώτερο σκοπό να ενημερώσει για την τρέχουσα κατάσταση, τις προτάσεις της Κομισιόν (EU electricity market reform) και τις επικείμενες αλλαγές σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.

1. Ανάγκη Επανασχεδιασμού του Ευρωπαϊκού Μοντέλου της Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας

Από το καλοκαίρι του 2021, η άνευ προηγουμένου αύξηση των τιμών του φυσικού αερίου στην Ευρώπη συνέβαλε στη δραματική αύξηση των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας. Κατά τη διάρκεια του χειμώνα 2021-2022, οι τιμές του φυσικού αερίου παρέμειναν πέντε φορές υψηλότερες από τα προηγούμενα χρόνια. Κατά συνέπεια, οι τιμές χονδρικής ηλεκτρικής ενέργειας υπερτετραπλασιάστηκαν την ίδια περίοδο, χωρίς να υπάρχει σαφής ένδειξη αποκλιμάκωσης στο εγγύς μέλλον. **(1)**

Η ηλεκτροπαραγωγή με χρήση φυσικού αερίου στα κράτη μέλη της ΕΕ αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 20% του συνόλου, ενώ σε κάποια κράτη μέλη ξεπερνάει το 40%. Ωστόσο, το φυσικό αέριο αποτελεί το βασικό καύσιμο που διαμορφώνει την οριακή τιμή. Δεδομένου ότι η ηλεκτροπαραγωγή με βάση το φυσικό αέριο είναι απαραίτητη τις περισσότερες φορές για την εξισορρόπηση του συστήματος και για την παροχή επικουρικών υπηρεσιών, η πιο ακριβή παραγωγή εξαρτάται από το φυσικό αέριο.

Έτσι, σε πάνω από τα 2/3 των περιπτώσεων, η τιμή εκκαθάρισης της χονδρικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας αντανακλά το κόστος φυσικού αερίου, παρά τις πολύ χαμηλές τιμές των άλλων πηγών στο μίγμα (πχ. ΑΠΕ). Για παράδειγμα, για μία τιμή φυσικού αερίου στα €100/MWh και με τιμή δικαιωμάτων εκπομπής ρύπων στα €80/tCO₂, η τιμή χονδρικής στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας διαμορφώνεται περίπου στα €220/MWh.

Διάγραμμα 1: Εξέλιξη της Τιμής Φυσικού Αερίου (€/MWh) στο Ολλανδικό TTF τα Τελευταία 2 Χρόνια

Πηγή: ICE

Ωστόσο, το πραγματικό συνολικό μέσο κόστος ηλεκτρικής ενέργειας είναι σημαντικά χαμηλότερο. Τα πυρηνικά, οι ΑΠΕ και τα υδροηλεκτρικά, που παράγουν σχεδόν τα 2/3 της συνολικής ισχύος στα κράτη μέλη της ΕΕ (χωρίς επιβαρύνσεις εκπομπών CO₂), έχουν συνολικό σταθμισμένο κόστος, συμπεριλαμβανομένου του κόστους κεφαλαίου, κάτω από €100/MWh. Οποιοδήποτε έσοδο πάνω από αυτό το συνολικό κόστος συνιστά επιπλέον κέρδος, το οποίο δεν θα είχε καταβληθεί σε μια αγορά που λειτουργεί αποτελεσματικά. Με άλλα λόγια, το συνολικό μέσο κόστος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας είναι συστηματικά περίπου 50%-60% μικρότερο από το οριακό κόστος. Ωστόσο, το τελευταίο είναι που οδηγεί τις τιμές εκκαθάρισης της αγοράς και καθορίζει τις τιμές λιανικής που πληρώνουν τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις. (2)

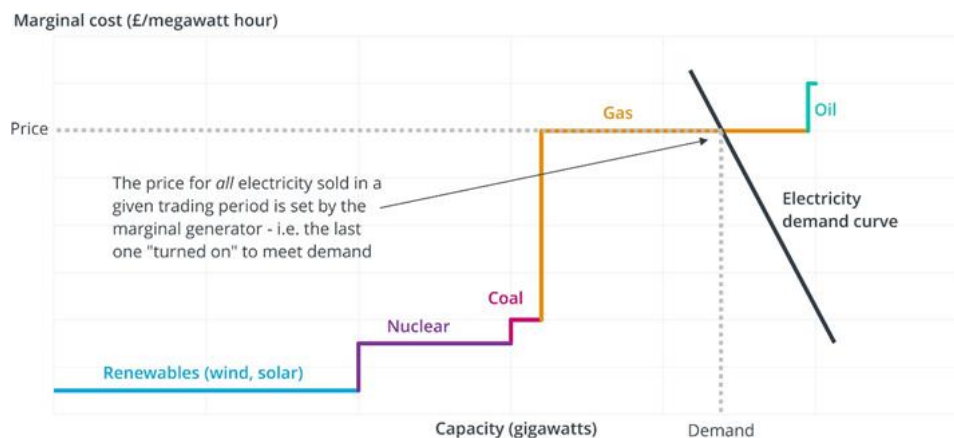
Οι ενεργειακοί πόροι χαμηλού ή μηδενικού οριακού κόστους καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της ηλεκτροπαραγωγής ήδη σήμερα, ενώ η συμβολή τους στο μίγμα ηλεκτρικής ενέργειας αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά τα επόμενα χρόνια. Αυτοί οι πόροι δεν μπορούν να παράγουν ενέργεια κατ' απαίτηση, δηλαδή παράγουν ενέργεια όταν είναι διαθέσιμοι και δεν μπορούν να ανταποκριθούν στα σήματα της αγοράς.

Επίσης, συνήθως διαμορφώνονται με βάση δημόσιες ή ιδιωτικές συμφωνίες αγοράς ενέργειας, που σημαίνει Συμβάσεις επί Διαφορών (CfD)¹ που ανταμείβουν την τεχνολογία ηλεκτρικής ενέργειας στο συνολικό σταθμισμένο κόστος τους για μια επαρκή περίοδο στο μέλλον. Με αυτόν τον τρόπο, αυτοί οι πόροι λαμβάνουν το χαμηλότερο δυνατό κόστος κεφαλαίου, το οποίο είναι σημαντικό αφού η χρηματοοικονομική τους δομή είναι σχεδόν αποκλειστικά κεφαλαιουχική δαπάνη. Επομένως, τα επιπλέον κέρδη που μπορεί να έχουν από τις αγορές χονδρικής, όπως συνέβη το 2022, λόγω του αβέβαιου και ασταθούς καθορισμού των τιμών του φυσικού αερίου, δύσκολα θα διευκολύνουν πρόσθετες επενδύσεις σε τέτοιες τεχνολογίες.

---

¹ CFD είναι μια σύμβαση, συνήθως μεταξύ ενός χρηματομεσίτη και ενός επενδυτή, κατά την οποία συμφωνείται ότι ο ένας συμβαλλόμενος θα καταβάλλει στον άλλο τη διαφορά μεταξύ της αξίας ενός τίτλου κατά την έναρξη της σύμβασης και της αξίας του τίτλου κατά τη λήξη της σύμβασης. Εάν η τιμή αυξηθεί, ο αντισυμβαλλόμενος καταβάλλει το ποσό της αύξησης, ενώ εάν η τιμή μειωθεί, εσείς καταβάλλετε στον αντισυμβαλλόμενο το ποσό της μείωσης. Οι συμβάσεις επί διαφοράς CfD δίνουν κίνητρα για επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας παρέχοντας στους επενδυτές έργων υψηλού αρχικού κόστους και μεγάλης διάρκειας ζωής άμεση προστασία από ασταθείς τιμές χονδρικής και προστατεύουν τους καταναλωτές από την καταβολή αυξημένου κόστους όταν οι τιμές ηλεκτρικής ενέργειας είναι υψηλές.

Διάγραμμα 2: Απεικόνιση του «Merit Order» των Ηλεκτροπαραγωγών στην Ευρωπαϊκή Αγορά Χονδρικής Ηλεκτρικής Ενέργειας

Πηγή: UK Institute for Government

Επομένως, η αμοιβή όλων των ενεργειακών πόρων (συμπεριλαμβανομένων εκείνων με μηδενικό μεταβλητό κόστος), με βάση τις τιμές του φυσικού αερίου, συνεπάγεται ένα περιττό πρόσθετο κόστος για τους καταναλωτές και μια αναποτελεσματική αγορά. Ο τρέχων σχεδιασμός της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας αποτυγχάνει να ενσωματώσει τις εξελίξεις στον τομέα των ΑΠΕ, διότι, σε αντίθεση με τη μακροχρόνια φθηνότερη παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με βάση το φυσικό αέριο, από εδώ και στο εξής η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από ΑΠΕ θα είναι πολύ φθηνότερη.

Είναι προφανές ότι μια αγορά που έχει σχεδιαστεί για την εφαρμογή τιμολόγησης οριακού κόστους δεν ταιριάζει με τον σκοπό όταν το σύστημα κυριαρχείται από ενεργειακούς πόρους χαμηλού άνθρακα και μηδενικού μεταβλητού κόστους. Αυτό μοιραία οδηγεί σε συστηματική αποτυχία της αγοράς. Το οριακό κόστος παραμένει επίμονα πάνω από το συνολικό μέσο κόστος και δεν υπάρχει τρόπος να συγκλίνει, κάτι που πρέπει να κάνει μια αγορά που λειτουργεί αποτελεσματικά.

Όπως δήλωσε στις 14 Σεπτεμβρίου του 2022 η Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, «ο υφιστάμενος σχεδιασμός της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας – με βάση το merit order – δεν αποδίδει πια δικαιοσύνη στους καταναλωτές. Θα πρέπει να καρπωθούν τα οφέλη των ΑΠΕ χαμηλού κόστους» (3). Ως εκ τούτου, προκύπτει η ανάγκη για μεταρρύθμιση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρώπη. Η συγκεκριμένη μεταρρύθμιση συμπεριλήφθηκε στο πρόγραμμα εργασιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2023, ενώ μία σύνοψη της ανασχεδιαζόμενης ευρωπαϊκής αγοράς ηλεκτρισμού

παρουσιάστηκε στους υπουργούς Ενέργειας των χωρών μελών της ΕΕ από την Επίτροπο κα. Κάντρι Σίμσον στην Σύνοδο Κορυφής της 19^{ης} Δεκεμβρίου του 2022.

Μάλιστα, όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 3, η προτεινόμενη μεταρρύθμιση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της Ευρώπης τέθηκε πρόσφατα σε δημόσια διαβούλευση, η οποία ολοκληρώθηκε στις 13 Φεβρουαρίου του 2023 και πλέον η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ετοιμάζει την νομοθετική πρόταση που θα υποβληθεί στις 14 Μαρτίου, ακολουθώντας το παρακάτω χρονοδιάγραμμα.

Διάγραμμα 3: Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα της Αναδιοργάνωσης της Ευρωπαϊκής Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας

Πηγή: Eurelectric

Προτάσεις Eurelectric

Η απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρισμού απέφερε οφέλη περί τα €34 δισ. ετησίως για τους καταναλωτές, όπως επισημαίνει ο Ευρωπαϊκός Σύνδεσμος Εταιρειών Ηλεκτρισμού (Eurelectric) σε ανακοίνωσή του (4). Παράλληλα, εκτιμά ότι με βάση τις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται στην Ευρώπη, τα θεμελιώδη του σχεδιασμού της αγοράς συνεχίζουν να παράγουν τα κατάλληλα επενδυτικά σήματα, αν και οι απαιτήσεις για νέες επενδύσεις σε συνδυασμό με την έλλειψη φυσικού αερίου οδηγούν σε ανάγκη για περαιτέρω εξέλιξη.

Στα πλαίσια αυτά, η θέση της Eurelectric είναι ότι η νέα αγορά ηλεκτρισμού χρειάζεται τρεις βασικούς πυλώνες:

1. Ένα πλαίσιο συμβολαίων και συμμετοχής των καταναλωτών που θα τους μεταφέρει τα οφέλη από την ανάπτυξη των ΑΠΕ.
2. Ένα πλαίσιο επενδύσεων που θα εξασφαλίζει τα κατάλληλα σήματα για τις τεχνολογίες χαμηλού άνθρακα και
3. Ένα πλαίσιο ασφάλειας εφοδιασμού που θα καλύπτει τις απαιτήσεις του συστήματος.

Σύμφωνα με την Eurelectric, ένας προοδευτικός σχεδιασμός αγοράς θα πρέπει να επικεντρώνεται στις ανάγκες των καταναλωτών και να στηρίζει τις τεράστιες επενδύσεις που χρειάζονται για την ενεργειακή μετάβαση. Το νέο ενεργειακό σύστημα πρέπει να είναι κοστοστρεφές, αξιόπιστο και ικανό να διαχειρίζεται τη μεταβλητότητα των τιμών.

Ένα απαραίτητο στοιχείο της πρότασης είναι η επέκταση των μακροπρόθεσμων συμβολαίων και των εργαλείων ανασφάλισης προς τους καταναλωτές, τους προμηθευτές, τους εμπόρους και τους παραγωγούς. Για τους παραγωγούς μπορεί να παρέχει καθαρά μακροχρόνια επενδυτικά σήματα, ενώ για τους καταναλωτές ένα μίγμα μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων τιμολογιακών σημάτων μπορεί να περιορίσει τις επιπτώσεις των αιχμών στις τιμές.

Τα μακροπρόθεσμα εργαλεία μπορούν να έχουν διαφορετικές μορφές ανά χώρα, για αυτό και εκτιμάται ότι πρέπει να υπάρχει υψηλός βαθμός εναρμόνισης, ώστε οι αγορές χονδρικής να προστατεύουν την κοινή αγορά και να επιτρέπουν τον ανταγωνισμό. Εντούτοις, στις αγορές λιανικής κρίνεται απαραίτητος ένας βαθμός ευελιξίας δεδομένων των διαφορετικών συνθηκών ανά χώρα.

Με βάση τα παραπάνω, η Eurelectric προτείνει τα εξής:

- Εισαγωγή ενός πλαισίου με ρευστότητα για ποικίλα προϊόντα με διάρκεια έως 10-15 ετών.
- Απομάκρυνση εμποδίων για τα μακροπρόθεσμα συμβόλαια.
- Καθορισμός κοινών μεθοδολογιών και ευθυνών για επέκταση του πλαισίου σχεδιασμού του συστήματος και στήριξη των ΑΠΕ και της ευελιξίας.

2. Υιοθέτηση των Αναθεωρημένων Αρχών Σχεδιασμού της Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας

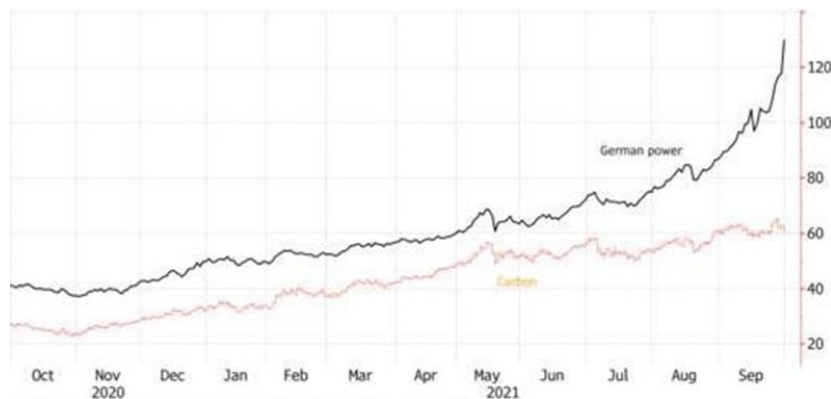
Οι θεμελιώδεις οικονομικές αρχές, που διέπουν την αναθεώρηση των αρχών σχεδιασμού της αγοράς, σύμφωνα με πρόταση της ΕΕ, είναι δύο:

1. Η αμοιβή, που βασίζεται σε Συμβάσεις επί Διαφορών (CfD), όπως και με PPA, με τιμές που αντικατοπτρίζουν το συνολικό σταθμισμένο κόστος, είναι το κατάλληλο χρηματοδοτικό εργαλείο για την ενεργοποίηση των επενδύσεων σε πυρηνική ενέργεια, ΑΠΕ και υδροηλεκτρική ενέργεια, όπως και την παροχή στους καταναλωτές των οφελειών χαμηλού κόστους.

2. Η αμοιβή, που αντικατοπτρίζει τη σπανιότητα και το οριακό κόστος, είναι κατάλληλη για πόρους που χρησιμοποιούνται κατ' απαίτηση για την εξισορρόπηση του συστήματος, την παροχή επικουρικών υπηρεσιών και τη συμπλήρωση των ενδεχόμενων μη διαθέσιμων ΑΠΕ.

Οι ενεργειακοί πόροι που απαιτούν αμοιβή με βάση το CfD έχουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: (α) Χρησιμοποιούνται όταν είναι διαθέσιμοι, ανάλογα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά και τα χαρακτηριστικά των πόρων και όχι κατ' απαίτηση, (β) Οι κεφαλαιουχικές δαπάνες κυριαρχούν στη δομή του κόστους τους, (γ) Δεν υπάρχουν αλλαγές σε μοναδιαίο κόστος κατά την αύξηση ή μείωση της χρήσης τους. Ενεργειακοί πόροι με τέτοια χαρακτηριστικά είναι οι ΑΠΕ, η πυρηνική ενέργεια, η συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης και η υδροηλεκτρική ενέργεια. Επιπλέον, η ίδια κατηγορία περιλαμβάνει την αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας ή και σε συνδυασμό με τις διακοπτόμενες ΑΠΕ.

Διάγραμμα 4: Σε Ορισμένες Αγορές, οι Τιμές Ηλεκτρικής Ενέργειας και Άνθρακα Πλέον Παρουσιάζουν Αποκλίσεις

Πηγή: Bloomberg

Οι ενεργειακοί πόροι, που μπορούν να συμπεριληφθούν σε μια αγορά spot, στην οποία το οριακό κόστος οδηγεί τις τιμές εκκαθάρισης της αγοράς, είναι οι μονάδες ορυκτών καυσίμων, οι υδροηλεκτρικοί σταθμοί που λειτουργούν σε ώρες αιχμής και απόκρισης ζήτησης (demand response) και η αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας (αποδεδειγμένη από ΑΠΕ). Επίσης, οι ενεργειακοί πόροι επιβαρύνονται με οριακές διακυμάνσεις κόστους όταν τροποποιούν το επίπεδο χρήσης τους. Ως εκ τούτου, η ελαχιστοποίηση του κόστους απαιτεί τον καθορισμό ενός merit order με βάση το αυξανόμενο οριακό κόστος. Επίσης, η ενδεχόμενη σπανιότητα πόρων κατ' απαίτηση (για παράδειγμα σε περίπτωση ελλείψεων) δικαιολογεί τις τιμές εκκαθάρισης της αγοράς να είναι υψηλότερες από το οριακό κόστος.

Σύμφωνα με το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο νέος σχεδιασμός της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας θα πρέπει να βασίζεται στις ακόλουθες αρχές:

- Οι πόροι που χρησιμοποιούνται όταν είναι διαθέσιμοι και όχι κατόπιν απαίτησης υποβάλλουν προσφορές βάσει όγκου στην αγορά της επόμενης ημέρας (DAM) και όχι οικονομικές προσφορές. Οι προσφορές βάσει όγκου αντικατοπτρίζουν τις καλύτερες δυνατές προβλέψεις για τη λειτουργία τους την επόμενη μέρα. Με αυτή την προσφορά, αναλαμβάνουν την ευθύνη για την λειτουργία σε πραγματικό χρόνο, υπόκεινται σε κόστος απόκλισης και μπορούν να συμμετέχουν στις ενδοημερήσιες αγορές και στις αγορές εξισορρόπησης.
- Για τις προσφορές τους βάσει όγκου στη DAM, αυτοί οι πόροι λαμβάνουν αμοιβή ανάλογα με τις Συμβάσεις επί Διαφορών που συνάπτονται με τρίτους ιδιώτες ή τον δημόσιο τομέα, ανεξάρτητα από τη DAM.
- Σε περίπτωση που αυτοί οι πόροι δεν δηλώνουν κάλυψη από διμερείς ή δημόσιες Συμβάσεις επί Διαφορών, μπορούν να συμμετέχουν σε μια μη υποχρεωτική ομάδα (green power pool) που λειτουργεί από δημόσιο φορέα (ή ιδιωτικό φορέα επαρκώς εξουσιοδοτημένο) που ενεργεί ως μεμονωμένος αγοραστής και πωλητής σε φορείς εξυπηρέτησης φορτίου και καταναλωτές.
- Οι προσφορές αυτών των πόρων βάσει όγκου μπορεί να αντιστοιχούν σε ομαδοποιημένους πόρους που μπορεί να περιλαμβάνουν αποθήκευση και πιθανώς συνάθροιση (aggregation) μονάδων ΑΠΕ.
- Ο διαχειριστής του συστήματος ελέγχει τις προσφορές βάσει όγκου από την άποψη της ακρίβειας πρόβλεψης και των δυνατοτήτων λειτουργίας του συστήματος και μπορεί να αποδεχτεί ή να περιορίσει τους όγκους που έχουν δηλωθεί. Η ενδεχόμενη περικοπή ακολουθεί κατ' αναλογία κανόνες.
- Στο επόμενο βήμα, η DAM θεωρεί ότι οι αποδεκτοί όγκοι των παραπάνω πόρων που λειτουργούν όταν είναι διαθέσιμοι και όχι κατόπιν απαίτησης είναι υποχρεωτικοί όγκοι. Έτσι, ο φορέας εκμετάλλευσης της αγοράς αφαιρεί τους αποδεκτούς όγκους από τις δηλώσεις φορτίου. Το υπόλοιπο φορτίο (καθαρό φορτίο) αντιστοιχεί στη ζήτηση που πρέπει να καλύψουν οι πόροι κατ' απαίτηση. Στη συνέχεια, οι πόροι υποβάλλουν συνδυασμένες οικονομικές προσφορές και προσφορές όγκου, σύμφωνα με τους ίδιους κανόνες που ισχύουν σήμερα και η αγορά εκκαθαρίζεται με τον ίδιο τρόπο που εκκαθαρίζεται σήμερα.
- Οι φορείς εξυπηρέτησης φορτίου και οι καταναλωτές πληρώνουν σε τιμές εκκαθάρισης της αγοράς για την ενέργεια που αγοράζεται στη DAM καθαρού

φορτίου. Μπορούν, επίσης, να αγοράσουν από το green power pool, εάν αυτό λειτουργεί. Έχουν, επιπλέον, υποχρεώσεις πληρωμής στο πλαίσιο των CfD, οι οποίες συνάπτονται ανεξάρτητα.

- Τα παραπάνω σημεία περιγράφουν μία DAM δύο σταδίων: Το πρώτο στάδιο εκτελεί την αποδοχή και τη συγκέντρωση των προσφορών, βάσει όγκου από τους πόρους που λειτουργούν όταν είναι διαθέσιμοι και όχι κατόπιν απαίτησης. Το δεύτερο στάδιο εκτελεί την εκκαθάριση της αγοράς του καθαρού φορτίου (αφού αφαιρεθούν οι αποδεκτοί όγκοι από το φορτίο) χρησιμοποιώντας τις προσφορές των πόρων κατ' απαίτηση.
- Οι ενδοημερήσιες και εξισορροπητικές αγορές παραμένουν αμετάβλητες.
- Αν και οι συμμετέχοντες υποβάλλουν προσφορές στις ζώνες υποβολής προσφορών, η DAM δύο σταδίων λειτουργεί απευθείας στο επίπεδο των συνδεδεμένων αγορών. Η εκκαθάριση της αγοράς του καθαρού φορτίου (δηλαδή, το δεύτερο στάδιο) λαμβάνει υπόψη τους περιορισμούς διασύνδεσης. Έτσι, ο αλγόριθμος μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικές τιμές εκκαθάρισης της αγοράς της DAM δεύτερου σταδίου σε περίπτωση συμφόρησης.
- Προφανώς, οι προμηθευτές και οι καταναλωτές πληρώνουν το σταθμισμένο άθροισμα της αμοιβής των πόρων που χρησιμοποιούνται όταν είναι διαθέσιμοι και όχι κατόπιν απαίτησης και την τιμή εκκαθάρισης της αγοράς για την κάλυψη του καθαρού φορτίου με χρήση πόρων κατ' απαίτηση. Το πρώτο αντικατοπτρίζει το συνολικό σταθμισμένο κόστος των πόρων που λειτουργούν όταν είναι διαθέσιμοι και όχι κατόπιν απαίτησης. Το τελευταίο αντιστοιχεί στην τιμολόγηση οριακού κόστους και μπορεί να αντανακλά τις τιμές του φυσικού αερίου.
- Έτσι, εάν το πρώτο στάδιο της DAM αντιστοιχεί, όπως σήμερα, περίπου στα 2/3 της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας και για παράδειγμα έχει μέσο κόστος €80/MWh και το δεύτερο στάδιο της DAM καθαρίζεται στα €250/MWh, αντικατοπτρίζοντας το κόστος παραγωγής του φυσικού αερίου, ο καταναλωτής θα πλήρωνε $(2/3 \times 80) + (1/3 \times 250) = €137/\text{MWh}$, το οποίο είναι περίπου 45% χαμηλότερο από το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας κατά την εφαρμογή του τρέχοντος σχεδιασμού της αγοράς.

3. Το Ελληνικό Μοντέλο Αγοράς Ηλεκτρισμού

Ένα νέο μοντέλο για την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας της Ελλάδας, με σκοπό να συγκρατήσει τις αυξανόμενες τιμές που προκάλεσε η ενεργειακή κρίση, τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιουλίου του 2022 με την εισαγωγή, ως πρώτο βήμα, ανώτατων ορίων τιμών στη χονδρική αγορά, για παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας όλων των κατηγοριών.

Ειδικότερα και σύμφωνα με τον «Ενδιάμεσο Μηχανισμό», όπως είναι γνωστός, η τιμή για τις υδροηλεκτρικές εγκαταστάσεις ορίστηκε στα €112/MWh, για τις ΑΠΕ στα €85/MWh, για τους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής με φυσικό αέριο στα €253.98/MWh και για τους λιγνιτικούς σταθμούς στα €206.71/MWh. Αυτά τα όρια παρέμειναν σε ισχύ για τον πρώτο μήνα, αρχής γενομένης από την 1^η Ιουλίου του 2022. Τα έσοδα που προέκυψαν από τη διαφορά μεταξύ αυτών των ανώτατων ορίων και της μέσης τιμής της αγοράς της επόμενης ημέρας μεταφέρθηκαν στο Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης (ΤΕΜ) για την κάλυψη της επιδότησης. (5)

Οι υπολογισμοί για οριστική τιμή ηλεκτρικής ενέργειας ανά KWh, μετά την αφαίρεση των επιδοτήσεων, βασίζεται στον νέο τιμοκατάλογο της ΔΕΗ. Η κυβέρνηση, με γνώμονα τον νέο τιμοκατάλογο της ΔΕΗ, ορίζει μια ενιαία τιμή για όλους τους προμηθευτές, ενώ η κυριαρχία της ΔΕΗ θέτει ένα πρότυπο για ολόκληρη την αγορά.

Θεωρείται ότι το μοντέλο της Ελλάδας, που ενεργοποιήθηκε τον περασμένο Ιούλιο, είναι πιο αποτελεσματικό από το μοντέλο που εφαρμόζουν οι χώρες της βηρικής χερσονήσου και ως εκ τούτου καταλληλότερο για χρήση σε όλη την ΕΕ. Ο ελληνικός ενδιάμεσος μηχανισμός θέτει ανώτατα όρια αντιστάθμισης ανά τεχνολογία παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ η αγορά ανταλλαγής ηλεκτρικής ενέργειας παραμένει ανέπαφη για να λειτουργεί κανονικά με βάση την Οριακή Τιμή Συστήματος.

Τα κύρια χαρακτηριστικά του ελληνικού μοντέλου παρουσιάζονται συνοπτικά στον Πίνακα 1. Τα έσοδα που ανακτώνται χρησιμοποιούνται για την επιδότηση των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, μέσω του ΤΕΜ, το οποίο διαχειρίζεται ο Διαχειριστής ΑΠΕ & Εγγυήσεων Προέλευσης (ΔΑΠΕΕΠ).

Πίνακας 1: Βασικά Χαρακτηριστικά του Ελληνικού Μοντέλου

<p>Επαναφορά της ρύθμισης κόστους για όλους τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας. Οι ρυθμιζόμενες τιμές διαφέρουν ανά τεχνολογία και τα έσοδα χρησιμοποιούνται για την παροχή οικονομικής υποστήριξης στους καταναλωτές ενέργειας</p>	
Στόχος πολιτικής	<p>Να ρυθμίσει εκ νέου όλους τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας και να τους πληρώσει με βάση το κόστος και όχι με βάση την τιμή αγοράς για την ηλεκτρική ενέργεια</p>
Επιπτώσεις στις τιμές καταναλωτή	<p>Το μέτρο δεν θα μειώσει την τιμή χονδρικής αγοράς της επόμενης ημέρας. Ο κανονισμός θα παρέμβει εκ των υστέρων. Τα παραγόμενα έσοδα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παροχή άμεσης ανακούφισης στους καταναλωτές ενέργειας που υποφέρουν περισσότερο από τις υψηλές τιμές (π.χ. μέσω κουπονιών σε νοικοκυριά και οικονομικής στήριξης σε επιχειρήσεις).</p>
Επιπτώσεις στην κατανάλωση φυσικού αερίου	<p>Δεν αναμένεται αύξηση στην κατανάλωση φυσικού αερίου.</p>
Επιπτώσεις στην ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς και επιπτώσεις στην ασφάλεια ηλεκτρικής ενέργειας	<p>Το μέτρο θα είχε ισχυρό αντίκτυπο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, καθώς αναμένεται να εξαλείψει κάθε ανταγωνισμό που βασίζεται στις τιμές μεταξύ των παραγωγών. Δεδομένου ότι όλοι οι παραγωγοί θα ρυθμίζονται με βάση το κόστος τους, θα πληρώνονται επίσης αναποτελεσματικές δομές κόστους.</p>
Καταλληλότητα για άμεση υλοποίηση	<p>Μεγάλη πρόκληση. Για να επιστρέψουν στον κανονισμό κόστους, οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές χρειάζονται πολύ λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις διάφορες εγκαταστάσεις. Αυτές οι πληροφορίες σε πολλές περιπτώσεις δεν είναι διαθέσιμες και δεν μπορούν να ληφθούν σε σύντομη χρονική διάστημα.</p>
Δημοσιονομικό κόστος	<p>Χωρίς άμεσο δημοσιονομικό κόστος.</p>
Κίνδυνος επιδοτούμενων εξαγωγών ηλεκτρικής ενέργειας εκτός ΕΕ	<p>Το μέτρο είναι απίθανο να προκαλέσει αυξημένες εξαγωγές σε τρίτες χώρες.</p>
Επιπτώσεις στην απανθρακοποίηση	<p>Το μέτρο είναι πιθανό να επηρεάσει σημαντικά τη βεβαιότητα των επενδυτών, πράγμα που μπορεί να σημαίνει ότι μπορεί να χρειαστεί υποστήριξη για όλη τη μελλοντική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Αυτός ο ρυθμιστικός κίνδυνος θα αντικατοπτρίζεται στο υψηλότερο κόστος κεφαλαίου και τη χαμηλότερη ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο μέλλον. Ο κίνδυνος είναι ιδιαίτερα υψηλός όταν όλα τα έσοδα πάνω από το κόστος ανακτώνται. Το μέτρο είναι πιθανό να αποθαρρύνει τη σύναψη μακροπρόθεσμων συμβάσεων και εθνικών στρατηγικών αντιστάθμισης κινδύνου.</p>
Συμπέρασμα	<p>Αυτή η επιλογή δεν θα πρέπει να συνιστάται, δεδομένου ότι θα εξαλείψει εντελώς τον ανταγωνισμό που βασίζεται στην τιμή μεταξύ των διαφορετικών τεχνολογιών παραγωγής, θα ανταμείψει τους παραγωγούς για αναποτελεσματικές λειτουργίες και θα αποθαρρύνει τις επενδύσεις σε νέες πιο οικονομικά αποδοτικές τεχνολογίες.</p>

Πηγή: Euractiv

Ο Νέος Μηχανισμός Ενεργειακών Επιδοτήσεων

Επίσης, η ελληνική κυβέρνηση εφαρμόζει από τον περασμένο Οκτώβριο ένα νέο μηχανισμό ενεργειακών επιδοτήσεων. Το νέο σχήμα των επιδοτήσεων είναι κλιμακωτό, με υψηλότερη ενίσχυση στις χαμηλές καταναλώσεις και πρόσθετη έκπτωση για όσους επιτυγχάνουν εξοικονόμηση ενέργειας τουλάχιστον 15% σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο και αφορά στην πρώτη κατοικία, τα εξοχικά, τις φοιτητικές κατοικίες και τις επιχειρήσεις.

Το νέο κλιμακωτό μοντέλο βασίζεται στην αρχή όσο μικρότερη είναι η κατανάλωση τόσο μεγαλύτερη είναι η επιδότηση. Μάλιστα, υπάρχουν τρεις κλιμακωτές επιδοτήσεις. Η πρώτη κλίμακα αφορά στις πρώτες 300 kWh και έχει τη μεγαλύτερη επιδότηση, ενώ η δεύτερη περιλαμβάνει ένα εύρος ενδιάμεσης κατανάλωσης και η τρίτη τις υπόλοιπες κιλοβατώρες υψηλότερης κατανάλωσης.

Κάθε μήνα ανακοινώνονται τρεις κλιμακωτές επιδοτήσεις που αντιστοιχούν στις προαναφερόμενες τρεις κατηγορίες κατανάλωσης. Η υψηλότερη ενίσχυση δίνεται στο χαμηλότερο κλιμάκιο (πρώτο), η δεύτερη είναι λίγο πιο χαμηλή στο δεύτερο κλιμάκιο και ακόμη πιο μικρή επιδότηση παρέχεται στο τρίτο κλιμάκιο κατανάλωσης με τις περισσότερες κιλοβατώρες.

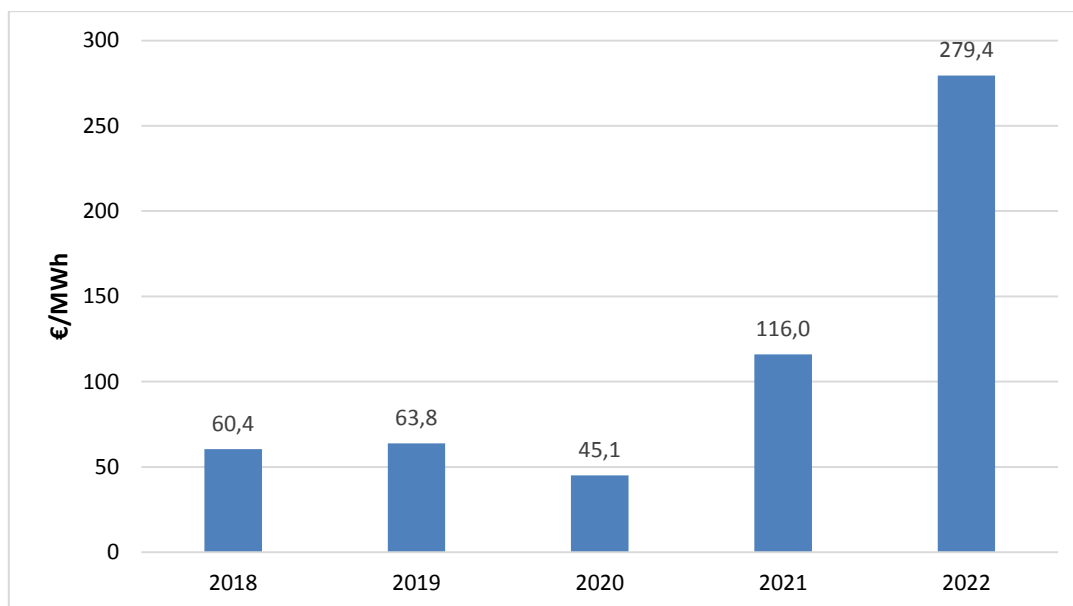
Όσοι καταναλωτές ανήκουν στο τρίτο κλιμάκιο, αυτό της υψηλότερης κατανάλωσης ρεύματος και καταναλώσουν κατά 15% λιγότερες κιλοβατώρες σε σχέση με πέρυσι θα έχουν πρόσθετη επιδότηση. Η επιδότηση είναι τέτοια, ώστε να αγγίζει το ύψος της δεύτερης κλίμακας. Αντίστοιχα και οι καταναλωτές που ανήκουν στη δεύτερη κλίμακα κατανάλωσης και εξοικονομούν ενέργεια κατά 15% λαμβάνουν ενίσχυση ώστε να αγγίζουν και αυτοί με τη σειρά τους το ύψος της επιδότησης της πρώτης κλίμακας. Όσοι αποκτήσουν για πρώτη φορά κατοικία ή μετακομίσουν σε καινούργια επιδοτούνται με βάση το μέγεθος της κατανάλωσης που θα κάνουν την πρώτη φορά.

Σε ό,τι αφορά το φυσικό αέριο, δηλαδή σε 700,000 νοικοκυριά, οι επιδοτήσεις είναι οριζόντιες ανεξαρτήτως κατανάλωσης. Το ποσοστό απορρόφησης της αύξησης είναι είτε 70%, είτε 50%, ενώ η επιδότηση είναι ένας συνδυασμός κρατικής ενίσχυσης και έκπτωσης από την ΔΕΠΑ.

4. Κριτική του «Βελτιωμένου» Μοντέλου Ηλεκτρισμού της Ελλάδας

Η υψηλή αβεβαιότητα που υπεισέρχεται στην πρόβλεψη από τους προμηθευτές των χονδρεμπορικών τιμών κάθε μήνα (έως τις 20 του προηγούμενου μηνός όταν πρέπει να ανακοινώσουν τις χρεώσεις τους) αναδεικνύεται κάθε μήνα. Επίσης, το νέο σύστημα τιμολόγησης στη λιανική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας έχει διαταράξει την καταναλωτική εμπιστοσύνη. Οι καταναλωτές καταλήγουν να είναι εγκλωβισμένοι στον μηχανισμό αυτό, με συνέπεια να απειλείται ακόμη και η άσκηση του βασικού δικαιώματός τους, δηλαδή η επιλογή αλλαγής παρόχου.

Διάγραμμα 5: Μέση Τιμή Εκκαθάρισης της Αγοράς (ΤΕΑ) (€/MWh) στην Ελλάδα, 2018-2022

Πηγές: Ελληνικό Χρηματιστήριο Ενέργειας, IENE

Αρχικά, νοικοκυριά και μικρές επιχειρήσεις πλήρωναν ακριβότερα το ηλεκτρικό ρεύμα που καταλάωναν και δεν μπορούσε να αποδοθεί αυτό μόνο στην ενεργειακή κρίση. Το πιο σημαντικό, όμως, ήταν ότι στερούνταν τη δυνατότητα επιλογής παρόχου με ανταγωνιστική τιμή. Πλέον, με την αλλαγή κάθε μήνα των τιμών προμήθειας δεν υπάρχει σταθερότητα, ούτε εγγύηση, ότι θα διατηρηθούν τα ελκυστικά τιμολόγια που πιθανόν να πρόσφερε ένας προμηθευτής. Η διάρκεια ζωής τους είναι μόνο για έναν μήνα. Άγνωστο τι θα συμβεί τον επόμενο. Έτσι, οι καταναλωτές δεν επιχειρούν μετακινήσεις από πάροχο σε πάροχο, έστω και αν μπορεί να μην είναι ευχαριστημένοι από αυτόν που έχουν, γιατί έχει ακριβότερες τιμές και κακές υπηρεσίες.

Επίσης, ο μηχανισμός στερεί βαθμούς ελευθερίας από τις εταιρείες προμήθειας. Αδυνατούν να ασκήσουν εμπορικές πολιτικές για να προσελκύσουν πελάτες, δυσχεραίνει την ανάπτυξη τους και πλήττει την αξιοπιστία τους. Ο καταναλωτής βομβαρδίζεται από τιμές που σε γενικές γραμμές κινούνται στα ίδια επίπεδα, αδυνατεί να τις αξιολογήσει καθώς συνοδεύονται από εκπτώσεις, οι οποίες για να δοθούν απαιτούν τη συνέπειά του, και εν τέλει έχει ως μοναδικό οδηγό τι θα του δώσει ο προμηθευτής και τον επόμενο μήνα.

(6)

Με άλλα λόγια, ο νέος μηχανισμός τιμολόγησης ηλεκτρισμού ακυρώνει τους κανόνες της ελεύθερης αγοράς, περιορίζει τους καταναλωτές, στερεί από την αγορά τη δυνατότητα βελτίωσης μέσω του υγιούς ανταγωνισμού και συμβάλλει στη διατήρηση μιας ιδιότυπης κατάστασης, δηλαδή τα μερίδια όλων των εταιρειών παραμένουν αναλλοίωτα, με τον δεσπόζοντα παίκτη να διατηρεί τη μερίδα του λέοντος.

Γιατί είναι πιο ακριβή η ηλεκτρική ενέργεια στην Ελλάδα;

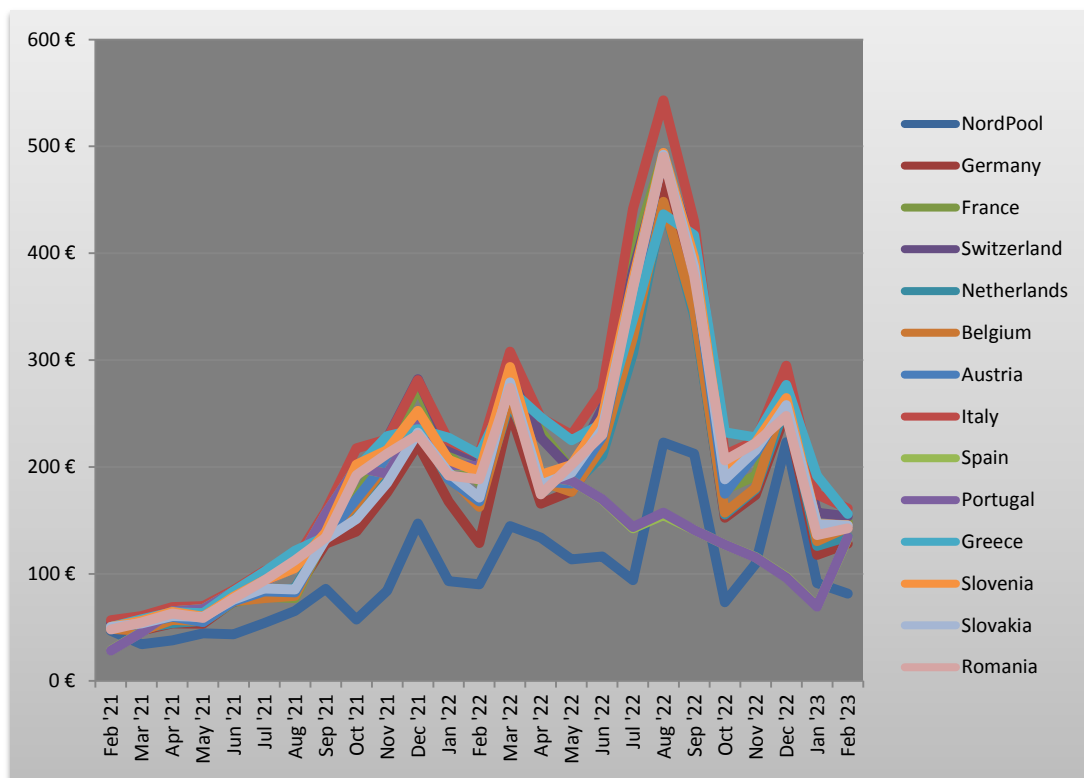
Το ακριβότερο ρεύμα που πληρώνουν πλέον οι καταναλωτές είναι συνέπεια του στρεβλού μοντέλου που επιβάλλει ο νέος ενδιάμεσος μηχανισμός και όχι αποκλειστικά η ενεργειακή κρίση. Βεβαίως, συμβάλλει και αυτή σε σημαντικό βαθμό, λόγω της αβεβαιότητας που συνεπάγονται οι περιρρέουσες συνθήκες των διεθνών αγορών, αλλά, κυρίως, ευθύνεται το γεγονός ότι οι προμηθευτές αναγκάζονται να προβλέπουν τα κόστη τους για έναν μήνα μετά. Αυτό προϋποθέτει την ενσωμάτωση ενός υψηλού risk factor.

Όταν τα πράγματα μπορεί να αλλάξουν από τη μία στιγμή στην άλλη, οι εταιρείες ενδιαφέρονται, με το ασφάλιστρο κινδύνου που ενσωματώνουν στις τιμές τους, να μην εκτροχιαστούν. Όσο μεγαλύτερη η ρευστότητα των αγορών και των διεθνών τιμών, τόσο υψηλότερο το margin risk, με τους καταναλωτές τελικά να το επωμίζονται. Αυτό αποτυπώθηκε ανάγλυφα στις τιμές ηλεκτρισμού του Σεπτεμβρίου 2022 και του Οκτωβρίου 2022 και ήδη τα τιμολόγια που λαμβάνουν τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις είναι πολύ υψηλά.

Η ρήτρα αναπροσαρμογής ήταν φθηνότερη

Από την 1^η Αυγούστου του 2022 τέθηκε σε ισχύ το νέο σύστημα τιμολόγησης στην αγορά ηλεκτρισμού, το οποίο άλλαξε το πλαίσιο στον τρόπο πληρωμής των καταναλωτών. Η ρήτρα αναπροσαρμογής καταργήθηκε και το κόστος της ενσωματώθηκε στη βασική τιμή που δίνουν πλέον οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας. Τα πρώτα συμπεράσματα από την εφαρμογή του νέου αυτού μοντέλου είναι ότι οδήγησε στο επιθυμητό τελικό πολιτικό αποτέλεσμα, δηλαδή χαμηλότερες τιμές για τον μέσο καταναλωτή, με επιπλέον όμως κόστος για το κράτος και τους καταναλωτές αλλά και σημαντικό ρίσκο για τους προμηθευτές. (7)

Διάγραμμα 6: Χονδρεμπορικές Τιμές Ηλεκτρισμού (€/MWh) στην Αγορά της Επόμενης Ημέρας στην Ευρώπη, Φεβρουάριος 2021-Φεβρουάριος 2023

Πηγή: Ιστοσελίδες Ευρωπαϊκών Χρηματιστηρίων Ενέργειας

Ενώ οι τιμές στη χονδρεμπορική αγορά για συγκυριακούς λόγους ακολουθούν συνεχή πορεία αποκλιμάκωσης από όταν αποφασίστηκε και εφαρμόστηκε ο νέος τύπος τιμολόγησης, οι μηνιαίες τιμές που ανακοινώνονται από τους παρόχους είναι συστηματικά πάνω από το συνολικό κόστος (συμπεριλαμβανομένου του περιθωρίου κέρδους και των λειτουργικών εξόδων). Αυτό συμβαίνει γιατί οι πάροχοι, οι οποίοι είχαν εξαρχή εκφράσει επιφυλάξεις επισημαίνοντας ότι το νέο μοντέλο θα οδηγήσει σε αυξήσεις, ενσωματώνουν πλέον τα πιο ακραία σενάρια για την εξέλιξη της τιμής στη χονδρεμπορική αγορά προκειμένου να αποφύγουν το υψηλό ρίσκο που συνεπάγεται η πρόβλεψη εν μέσω έντονης μεταβλητότητας της αγοράς.

Στους καταναλωτές, οι πολύ μεγάλες αυξήσεις που έφερε η κατάργηση της ρήτρας αναπροσαρμογής δεν έγιναν άμεσα ορατές, αφού το νέο μοντέλο τιμολόγησης συνδυάστηκε με γενναίες επιδοτήσεις για τη συγκράτηση των τιμολογίων σε ανεκτά επίπεδα. Το βάρος σήκωσε το Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης και κατά ένα μικρότερο μέρος ο κρατικός προϋπολογισμός που χρειάστηκε να καταβάλλουν μόνο για το δίμηνο

Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου αυξημένες επιδοτήσεις άνω του €1 δισ. για να καλύψουν τελικά το ρίσκο των παρόχων, το οποίο δεν θα υπήρχε με τη ρήτρα αναπροσαρμογής. Το ΥΠΕΝ επιχειρεί εκ των υστέρων διόρθωση μέσω νομοθετικής ρύθμισης για τη φορολόγηση των υπερεσόδων στην αγορά προμήθειας, καθιστώντας εμμέσως υπόλογους τους προμηθευτές που με νομοθετική ρύθμιση τούς υποχρέωσε να τιμολογούν ανά μήνα.

Πίνακας 2: Τιμές στην Χονδρεμπορική Αγορά Ηλεκτρικής Ενέργειας στην Ελλάδα

	Σεπτέμβριος 2022	Οκτώβριος 2022
Μεσοσταθμική (€/MWh)	447.1	261.2
Πρόβλεψη (€/MWh)	788	595
Τιμολόγιο Χαμηλής Τάσης	516.7	301.9
Χαμηλή Τάση	49%	46%
Σύνολο (MWh)	4,267,000	4,037,000
Χαμηλή Τάση (MWh)	2,090,830	1,857,020

Πηγή: ΥΠΕΝ

Σύμφωνα με στοιχεία του Ελληνικού Χρηματιστηρίου Ενέργειας (ΕΧΕ), του ΑΔΜΗΕ και του ΔΕΔΔΗΕ για την πορεία των τιμών στη χονδρεμπορική αγορά, τις επιπλέον χρεώσεις διαμόρφωσης του χονδρεμπορικού κόστους ρεύματος και τις καταναλώσεις το δίμηνο Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου του 2022, το συνολικό κόστος ρεύματος για τη χαμηλή τάση ήταν αυξημένο κατά €1.11 δισ., παραπάνω απ' ό,τι θα ήταν εάν είχε τιμολογηθεί με τη ρήτρα αναπροσαρμογής.

Τον περασμένο Σεπτέμβριο, το τιμολόγιο της ΔΕΗ, που αποτελεί και σημείο αναφοράς για τον προσδιορισμό κάθε φορά των επιδοτήσεων, διαμορφώθηκε στα €788/MWh βάσει πρόβλεψης, ενώ το συνολικό χονδρεμπορικό κόστος διαμορφώθηκε τελικά στα €516.7/MWh, παράγοντας υπερέσοδα €567,153,606. Αντίστοιχα τον Οκτώβριο του 2022, η τιμή της μεγαβατώρας ήταν στα €595 βάσει της πρόβλεψης, ενώ θα ήταν στα €301.9 με τη ρήτρα αναπροσαρμογής. Τον Σεπτέμβριο του 2022, οι επιδοτήσεις ρεύματος έφτασαν στο €1.9 δισ. και τον Οκτώβριο στο €1.1 δισ.

5. Οι Θέσεις της Εγχώριας Αγοράς Ηλεκτρισμού

Ωστόσο, αρκετοί παράγοντες της εγχώριας αγοράς ηλεκτρισμού έχουν διατυπώσει τις αντιρρήσεις τους στα προαναφερθέντα, υποστηρίζοντας ότι το Target Model, όπως εφαρμόζεται στην Ελλάδα, λειτούργησε κανονικά και εξέπεμψε τα σωστά σήματα στην έλλειψη (scarcity) της πρώτης ύλης. Ειδικότερα, αναφέρουν ότι αν λειτουργούσε υποθετικά

κάποιο άλλο μοντέλο θα υπήρχαν και πάλι υψηλές τιμές, ενώ σε περιόδους ενεργειακής κρίσης μπορούν να ληφθούν έκτακτα μέτρα, όπως η φορολόγηση των inframarginal, τονίζοντας ωστόσο ότι το υφιστάμενο μοντέλο δεν είναι ανεπαρκές.

Παράλληλα, πολλοί υποστηρίζουν ότι αν οι ΑΠΕ έχει συμφωνηθεί να πληρώνονται με CfD, τότε δεν υπάρχει διαφορά από το σημερινό μοντέλο του feed-in premium, καθότι θα πληρώνονται όλοι με την τιμή που ορίζει η ακριβότερη μονάδα και μετά θα επιστρέφουν στον ΔΑΠΕΕΠ (στο TEM) τη διαφορά μεταξύ της τιμής που έχουν λάβει στον διαγωνισμό της ΡΑΕ και της τιμής εκκαθάρισης στην αγορά της επόμενης ημέρας.

Μόνο αν έχει συμφωνηθεί διμερώς ένα κοστοστρεφές CfD (με την ποσότητά του, δηλαδή να εισέρχεται στο Ελληνικό Χρηματιστήριο Ενέργειας) ή ένα επίσης κοστοστρεφές διμερές συμβόλαιο PPA για 10 ή 15 χρόνια, με την ποσότητα να ανακοινώνεται απλώς στον ΑΔΜΗΕ για εκτέλεση (δηλ. εκτός της ημερήσιας αγοράς για την ποσότητα που έχει συμφωνηθεί από τους δύο εμπλεκόμενους), θα αυξηθούν οι βαθμοί ελευθερίας των συμμετεχόντων και θα φανεί η διαφορά.

Και στις δύο περιπτώσεις (ή τουλάχιστον στη μία, αυτή του CfD), θα πρέπει να υπάρχει ανακοίνωση της συμφωνηθείσας τιμής για να μπορεί να την λαμβάνει υπόψη του ο αλγόριθμος που υπολογίζει την τιμή εκκαθάρισης της αγοράς της επόμενης ημέρας. Άλλωστε, η τιμή αυτή οφείλει να ανακοινώνεται κατά REMIT². Για όλα αυτά, όμως, απαιτείται νομοθετική ρύθμιση και η αλλαγή αυτή θα πρέπει να ελεγχθεί και στα πλαίσια της επίλυσης του αλγορίθμου σύζευξης ενιαίας τιμής EURHEMIA³, διότι οι αγορές είναι πλέον συζευγμένες.

Βεβαίως, εννοείται ότι ο παραγωγός ΑΠΕ θα «κλειδώσει» διμερώς μία σταθερή ποσότητα, είτε βάσης είτε προφίλ, που θα συμφωνήσει με τον/τους offtakers του και τις υπολειπόμενες ποσότητες (είτε προς τα πάνω είτε προς τα κάτω) θα πρέπει να τις εγχείει/αναζητεί στην ημερήσια αγορά της αγοράς της επόμενης ημέρας, καθώς και στις ενδοημερήσιες και εξισορρόπησης. Αυτό σημαίνει αφενός ότι θα πρέπει να μην είναι υποχρεωτική η συμμετοχή όλων στην αγορά της επόμενης ημέρας και αφετέρου ότι οι

² Τον Δεκέμβριο του 2011, η ΕΕ εξέδωσε τον [Κανονισμό \(ΕΕ\) αριθ. 1227/2011 για την ακεραιότητα και τη διαφάνεια στη χονδρική αγορά ενέργειας \(REMIT\)](#). Ο Κανονισμός REMIT εφαρμόζεται στη διαπραγμάτευση ενεργειακών προϊόντων χονδρικής και θέτει το πλαίσιο για τον εντοπισμό και την αποφυγή καταχρηστικών πρακτικών που επηρεάζουν τις χονδρικές αγορές ενέργειας.

³ Ο αλγόριθμος σύζευξης ενιαίας τιμής, γνωστός ως EURHEMIA, χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό της κατανομής ενέργειας, των καθαρών θέσεων και των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας σε ολόκληρη την Ευρώπη, μεγιστοποιώντας τη συνολική ευημερία και αυξάνοντας τη διαφάνεια του υπολογισμού των τιμών και των ροών ενέργειας που οδηγούν σε καθαρές θέσεις.

παραγωγοί ΑΠΕ θα πρέπει να ωθηθούν και να εκπαιδευτούν να μην είναι πια «ο πωλών τους μετρητοίς», αλλά και να παίρνουν το ρίσκο να κάνουν προβλέψεις για την παραγωγή τους και να συμμετέχουν ενεργά μέσα στους διάφορους τομείς της αγοράς για να διορθώσουν την προσφορά τους, σε περίπτωση που οι προβλέψεις τους δεν επαληθεύτηκαν (είτε για να βρουν την πρόσθετη ποσότητα που πρέπει να δώσουν στον πελάτη τους, είτε για να πουλήσουν την τυχόν επιπλέον ποσότητα που παράγουν). Το ίδιο θα ισχύει φυσικά και για τους αγοραστές, είτε αυτοί είναι βιομηχανίες, είτε κοινότητες, προμηθευτές, κλπ.

Βέβαια, για να υπάρξει εμπιστοσύνη όλων των ενδιαφερομένων εκατέρωθεν στα διμερή συμβόλαια, που θα είναι κατά κανόνα και μακροχρόνια, θα πρέπει να ρυθμιστεί σωστά και να υπάρχει έλεγχος και δικλείδες ασφαλείας από τις Αρχές, σε περιπτώσεις πχ. χρεωκοπίας, αθέτησης παραδόσεων ή πληρωμής, αλλαγής ιδιοκτησίας, κλπ.

Επίσης, αρκετοί παράγοντες της εγχώριας βιομηχανίας τονίζουν ότι η παρατεταμένη ενεργειακή κρίση πλήττει ιδιαίτερα τις βιομηχανίες έντασης ενέργειας της χώρας, σε βαθμό που πλέον απειλείται όχι μόνο η ανταγωνιστικότητά τους αλλά και η ίδια η βιωσιμότητά τους, λόγω της συνεχιζόμενης αδιέξοδης ενεργειακής πολιτικής που ακολουθείται. Στερείται λογικής το γεγονός ότι οι επιδοτήσεις που δίνονται στις βιομηχανίες έντασης ενέργειας είναι ίδιες με αυτές που δίνονται σε όλους τους καταναλωτές της Μέσης και Υψηλής Τάσης, ανεξάρτητα αν αφορούν ένα σούπερ μάρκετ ή μία χαλυβουργία.

Και τούτο παρά το γεγονός ότι το υφιστάμενο ευρωπαϊκό πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων (Προσωρινό Πλαίσιο Κρίσης) δίνει τη δυνατότητα σε κάθε κράτος μέλος της ΕΕ μιας γρήγορης και εύκολης έγκρισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μιας ξεχωριστής ενίσχυσης, επιπλέον αυτής που δίνεται οριζόντια σε όλους, για έναν συγκεκριμένο κλάδο, όπως είναι οι επιλέξιμες βιομηχανίες έντασης ενέργειας.

Δυνατότητα που όμως επιλέχθηκε να χρησιμοποιηθεί πρόσφατα στην Ελλάδα για να δοθεί επιπλέον επιδότηση €85 εκατ. για το 2022 στους αρτοποιούς και στους αγρότες. Είναι προφανές ότι ένα αντίστοιχο ποσό επιδότησης, ειδικά για τις βιομηχανίες, θα ήταν αρκετό να μετριάσει τις αρνητικές επιπτώσεις από την αύξηση των τιμών ρεύματος. Κάτι που όμως αρνούνται οι αρμόδιοι, επικαλούμενοι οικονομική αδυναμία εύρεσης €85 εκατ. ετησίως για τη στήριξη της βιομηχανίας, αναφέρει συγκεκριμένα ο κ. Αντώνης Κοντολέων, πρόεδρος της Ένωσης Βιομηχανικών Καταναλωτών Ενέργειας (ΕΒΙΚΕΝ). (8)

Επιπλέον, οι παράγοντες της βιομηχανίας επισημαίνουν ότι οι επιδοτήσεις ανακοινώνονται ανά μήνα χωρίς να έχει τεθεί κάποια μέγιστη τιμή-στόχος επιβάρυνσης των βιομηχανιών, βάσει της οποίας να αναπροσαρμόζεται το ύψος της επιδότησης. Έτσι, οι βιομηχανίες έντασης ενέργειας δεν έχουν ούτε τη δυνατότητα πρόβλεψης των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας, ακόμη και σε βραχυπρόθεσμη βάση, αδυνατώντας να διαμορφώσουν μια ορθή στρατηγική πωλήσεων των προϊόντων τους. Με απλά λόγια, η βιομηχανία πορεύεται στο άγνωστο.

Την ίδια στιγμή, μετά την κατάργηση της ρήτρας αναπροσαρμογής, δόθηκε η δυνατότητα στους προμηθευτές να καθορίζουν κατά βούληση, χωρίς τον παραμικρό έλεγχο, τα τιμολόγια τους στη Χαμηλή Τάση σε υπερβολικά υψηλές τιμές. Και αυτό παρά το γεγονός ότι οι τιμές στις οποίες οι προμηθευτές προμηθεύονται τελικά την ενέργεια από την αγορά είναι 60% χαμηλότερες των προβλέψεών τους. Αποτέλεσμα είναι να δημιουργούνται το τελευταίο πεντάμηνο (Σεπτέμβριος 2022-Ιανουάριος 2023) υπερβολικά υψηλά κέρδη για τους προμηθευτές, που ξεπερνούν τα €2.5 δισ., πολύ υψηλότερα από αυτά που αποκτούσαν ως παραγωγοί όταν εφαρμοζόταν η ρήτρα αναπροσαρμογής.

Δυστυχώς, μετά από μια μεγάλη περίοδο θετικών ρυθμών, η βιομηχανική παραγωγή στην Ελλάδα κινείται τους τελευταίους μήνες σε χαμηλότερα επίπεδα από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνεπώς, κινδυνεύει να χαθεί η θετική δυναμική που κατάφεραν να αποκτήσουν τα τελευταία χρόνια, με σημαντική αύξηση της προστιθέμενης αξίας της μεταποιητικής βιομηχανίας, από το 9% στο επίπεδο του 11%.

Γεγονός που αναδεικνύει τη δυναμική που έχει η ελληνική βιομηχανία να αποτελέσει τον πιο σημαντικό παράγοντα αξιόπιστης ανάπτυξης της οικονομίας της χώρας, αρκεί να λαμβάνει την ίδια στήριξη που παρέχουν οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις στις βιομηχανίες τους. Στην παρούσα συγκυρία, πρόσθετο λόγο ανησυχίας για την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής βιομηχανίας συνιστά το γεγονός ότι τους τελευταίους μήνες τα κράτη μέλη παρουσιάζουν ολοένα και περισσότερα αποτελεσματικά μέτρα στήριξης της βιομηχανίας τους για την αντιστάθμιση του υψηλού ενεργειακού κόστους, αξιοποιώντας, μεταξύ άλλων, και το Ευρωπαϊκό Προσωρινό Πλαίσιο Κρατικών Ενισχύσεων.

Μπροστά στον ορατό πλέον κίνδυνο αποβιομηχάνισης, όλοι οι βιομηχανικοί σύνδεσμοι της χώρας εξέπεμψαν σήμα κινδύνου με κοινή επιστολή τους προς τον πρωθυπουργό, με την οποία ζητούν ριζική αλλαγή της ακολουθούμενης βιομηχανικής πολιτικής στον τομέα της ενέργειας. **(9)**

Ανάμεσα στα κύρια μέτρα που καλείται να πάρει άμεσα η κυβέρνηση ξεχωρίζει η ρύθμιση που θα επιτρέψει τη σύναψη διμερών συμβολαίων των βιομηχανιών με παραγωγούς, τα γνωστά PPAs⁴, τα οποία αποτελούν κεντρικό άξονα της ευρωπαϊκής πολιτικής, καθώς είναι βασικό εργαλείο μείωσης του κόστους ρεύματος για τη βιομηχανία. Μια ρύθμιση, όμως, η οποία δεν πρέπει να περιορίζεται στην εξαίρεση από την επιβολή του πλαφόν στα κέρδη των παραγωγών μόνο των διμερών συμβολαίων με φυσική παράδοση, αλλά να εξαιρεί και τα χρηματοοικονομικά (virtual) διμερή συμβόλαια, αρκεί σε αυτά να είναι πλήρως καθορισμένα τόσο η μονάδα παραγωγής όσο και ο αγοραστής.

Η εξαίρεση μόνο των PPAs με φυσική παράδοση αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για τις μικρές βιομηχανίες να συνάψουν συμφωνίες με παραγωγούς ΑΠΕ, διότι η φυσική παράδοση απαιτεί πάντα τη δυνατότητα ενός καταναλωτή να απορροφά την παραγόμενη ποσότητα ενέργειας τη στιγμή που παράγεται.

Ταυτόχρονα, οι καθετοποιημένοι προμηθευτές, με πρώτο τον δεσπόζοντα παίκτη, στη διαδικασία λήψης όρων σύνδεσης στο δίκτυο (κατηγορία Β), που θεσμοθετήθηκε τον περασμένο Αύγουστο, κατάφεραν ήδη στις πρώτες ημέρες ισχύος του μέτρου να δεσμεύσουν χώρο για έργα που ξεπερνούν το όριο των 1,500 MW.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, είναι προφανές ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος οι μεγάλοι παίκτες να μονοπωλήσουν και τα πράσινα PPAs, επεκτείνοντας το μονοπώλιό τους και στην αγορά των ΑΠΕ. Ως εκ τούτου, βάσει των ανωτέρω, εάν δεν ληφθούν άμεσα μέτρα που να εξασφαλίζουν ανταγωνιστικό κόστος ενέργειας για τις βιομηχανίες της χώρας, πολλές από αυτές, ατενίζοντας με αβεβαιότητα το 2023, εξετάζουν το ενδεχόμενο περαιτέρω μείωσης της παραγωγής ή και ακόμη αναστολής της λειτουργίας τους.

---

⁴ Η σύναψη συμβάσεων μεταξύ ενός παραγωγού ενέργειας ΑΠΕ και του φορέα που θα την αγοράσει απευθείας είναι γνωστή ως PPA (Power Purchase Agreement). Οι συγκεκριμένες συμβάσεις κατατάσσονται σε διάφορες κατηγορίες, κυρίως σε PPAs με φυσική παράδοση της πωλούμενης ηλεκτρικής ενέργειας και σε «εικονικά» PPAs. Τα «εικονικά» PPAs εκτελούνται χωρίς φυσική παράδοση της παραγωγής στον αγοραστή και συνηθέστερα με παράδοση των Πιστοποιητικών Εγγυήσεων Προέλευσης από τον παραγωγό στον αγοραστή. Το ποσό της «εικονικής» αγοραπωλησίας εξαρτάται από τη διαφορά μεταξύ αφενός της καθοριζόμενης τιμής στο PPA και αφετέρου της χονδρεμπορικής τιμής πώλησης (από τον παραγωγό), αναφορικά με την ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που συμφωνείται στο PPA.

Σύνοψη

Καθώς οι τιμές ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρώπη εξακολουθούν να κινούνται σε υψηλά επίπεδα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί ότι ο τρέχων σχεδιασμός της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας δεν εξυπηρετεί απόλυτα τις ανάγκες της αγοράς και δεν εξασφαλίζει ανταγωνιστικές τιμές για τους καταναλωτές. Πολλές ευρωπαϊκές κυβερνήσεις παρεμβαίνουν στην αγορά, επιβάλλοντας ανώτατα όρια τιμών, σε μία προσπάθεια να αποσυνδέσουν τις χονδρεμπορικές τιμές ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου.

Ο σημερινός σχεδιασμός της Ευρώπης είναι μια ακολουθία αγορών, όπου οι πάροχοι ηλεκτρικής ενέργειας, όπως οι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής, συναντούν τους προμηθευτές λιανικής, μεγάλους βιομηχανικούς πελάτες και άλλους. Ορισμένες συμφωνίες γίνονται μήνες ή και χρόνια πριν από την παράδοση της ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς οι προμηθευτές και οι πελάτες χρειάζονται σαφήνεια σχετικά με τα έσοδα και το κόστος. Η τιμή αναφοράς για το ηλεκτρικό ρεύμα και για τη διευθέτηση πολλών μακροπρόθεσμων συμφωνιών ορίζεται στην αγορά spot, όπου η φυσική παράδοση ηλεκτρικής ενέργειας διαπραγματεύεται για την επόμενη ημέρα. Οι προμηθευτές υποβάλλουν προσφορές ανάλογα με το πόσο θα κόστιζε η παροχή μιας επιπλέον μονάδας ισχύος, γνωστής ως οριακό κόστος.

Η ΕΕ προχωρά στην σχεδίαση μιας «βαθιάς και συνολικής» μεταρρύθμισης της υπάρχουσας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (electricity market reform), προκειμένου να αντιμετωπίσει την ενεργειακή κρίση, η οποία επιδεινώθηκε περαιτέρω μετά τον πόλεμο της Ρωσίας στην Ουκρανία. Τα μέτρα περιλαμβάνουν ένα ανώτατο όριο στα κέρδη των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας που θα εξοικονομούσαν €140 δισ. και θα απέφεραν χαμηλότερες τιμές στους καταναλωτές.

Επί του παρόντος, η αγορά spot κατανέμει αποτελεσματικά τη χωρητικότητα και παρέχει «σήματα» σχετικά με την ενεργειακή **σπανιότητα**, προσφέροντας κίνητρο για επενδύσεις σε ΑΠΕ και φυσικό αέριο. Ωστόσο, για να αποφευχθούν οι συνεχείς ελλείψεις στην παραγωγική ικανότητα, και επομένως μια ακόμη κρίση τιμών, οι αγορές ενέργειας της Ευρώπης πρέπει να προσαρμοστούν.

Αξίζει να αναφερθεί ότι στην Ελλάδα έχουν καταγραφεί από τον περασμένο Ιούλιο τρεις μεγάλες παρεμβάσεις στην εγχώρια αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, οι οποίες συνοψίζονται ως εξής:

- Στη χονδρεμπορική αγορά, έχει εισαχθεί από τον Ιούλιο του 2022 ένα ανώτατο όριο τιμής ανά τεχνολογία παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.
- Στη λιανική αγορά, οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας υποχρεούνται από τον Αύγουστο του 2022 να προσφέρουν σταθερά μηνιαία τιμολόγια για πελάτες και να τα δημοσιεύουν στις 20 του προηγούμενου μήνα. Καθ' όλη τη διάρκεια του μέτρου αυτού, οι πελάτες μπορούν να αλλάξουν προμηθευτή χωρίς κάποια ποινή λόγω πρόωρης αποχώρησης.
- Από την 1^η Νοεμβρίου του 2022, έχει επιβληθεί μία πρόσθετη εισφορά της τάξεως των €10/MWh στις ποσότητες φυσικού αερίου που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.
- Ο συνδυασμός των ανωτέρω μέτρων και παρεμβάσεων από πλευράς πολιτείας έχει οδηγήσει σε μία ομαλοποίηση των συνθηκών λειτουργίας της αγοράς, όπως αυτή φαίνεται εξάλλου από τις χαμηλότερες τιμές που έχουν διαμορφωθεί σε επίπεδο καταναλωτή.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η προτεινόμενη μεταρρύθμιση της ευρωπαϊκής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας ήταν μέχρι πρόσφατα σε δημόσια διαβούλευση από την Κομισιόν, στην οποία συμμετείχε ενεργά το IENE (10). Ενόψει της νομοθετικής πρότασης που θα υποβληθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 14 Μαρτίου, η συγκεκριμένη μεταρρύθμιση θα πρέπει να περιλαμβάνει στοιχεία και παρεμβάσεις, όπως η αποσύνδεση των τιμών φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, η ενίσχυση των επενδύσεων σε ΑΠΕ και αποθήκευση, η στήριξη και η διευκόλυνση της σύναψης μακροπρόθεσμων συμβάσεων, όπως τα PPAs και τα CfDs. Ένα τέτοιο μοντέλο αγοράς θεωρείται απαραίτητο για τη σταθερότητα των τιμών καταναλωτή και τον μετριασμό των επιπτώσεων από τις απότομες και μεγάλες αυξήσεις των τιμών του φυσικού αερίου. Επίσης, η ευρωπαϊκή βιομηχανία χρειάζεται μία πλήρως λειτουργική αγορά με επαρκή ρευστότητα, με απομάκρυνση των διοικητικών εμποδίων και με τη σχετική θέσπιση κινήτρων για τη σύναψη μακροπρόθεσμων συμβάσεων, προκειμένου να εξασφαλίσει χαμηλού κόστους ενέργεια και να καταστεί ανταγωνιστική.

Πηγές

1. Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2022), “Proposal for a power market design in order to decouple electricity prices from soaring gas prices - Information from the Greek delegation”, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11398-2022-INIT/en/pdf>

2. IENE (2022), “SE Europe Energy Outlook 2021/2022”,
<https://www.iene.eu/en/congress/47/iene-study-see-energy-outlook-2021-2022>
3. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2022), “2022 State of the Union Address by President von der Leyen”, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ov/SPEECH_22_5493
4. Eurelectric (2022), “Joint industry call: using the Internal Energy Market as a tool to manage this crisis and an asset to build the future”,
https://cdn.eurelectric.org/media/5884/20220525_jointindustrystatement6906-h-CA0EF6B1.pdf
5. IENE (2023α), «Ρήγμα στην οικονομία απο τις δυσθεώρητες τιμές ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου το 2022», *Ειδική Έκθεση IENE (No 10)*,
<https://www.iene.gr/articlefiles/eidiki-ekthesi-tis-ellinikis-agoras-energeias-2022.pdf>
6. Καλαϊτζόγλου, Α. (2022), «Λογαριασμοί ρεύματος: Γιατί «καίει» τους καταναλωτές το νέο σύστημα τιμολόγησης»,
<https://www.euro2day.gr/news/economy/article/2162486/logariasmoi-reymatos-giati-kaiei-toys-katanalotes.html>
7. Λιάγγου, Χ. (2022), «Λογαριασμοί ρεύματος: Η ρήτρα αναπροσαρμογής ήταν τελικά φθηνότερη», <https://www.kathimerini.gr/economy/562145623/logariasmoi-reymatos-i-ritra-anaprosarmogis-itan-telika-fthinoteri/>
8. Κοντολέων, Α. (2023), «Αδιέξοδη η Ακολουθούμενη Ενεργειακή Πολιτική»,
<https://www.energia.gr/article/199740/adiexodh-h-akoloythoymenh-energeiakh-politikh>
9. Καθημερινή (2023), «Η βιομηχανία εκπέμπει SOS – Επιστολή 9 φορέων στον Μητσοτάκη για το ενεργειακό κόστος»,
<https://www.kathimerini.gr/economy/562238002/h-viomichania-ekpempei-sos-epistoli-9-foreon-ston-mitsotaki-gia-to-energeiako-kostos/>
10. IENE (2023β), «Συμμετοχή IENE στη Δημόσια Διαβούλευση της Κομισιόν Σχετικά με την Αναδιοργάνωση της Ευρωπαϊκής Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας»,
<https://www.iene.gr/page.asp?pid=5778&lng=1>